

Hans Christian Davidsens båltale

Taler

Hans Christian Davidsen
Forfatter og kultureddaktør på
Flensborg Avis

Dato

23. juni 2025

Sted

Frøslev-Padborg Fritidspark,
Frøslevvej 64, Padborg

- 1 Tak for indbydelsen til at holde sankthanstalen i Lokalforeningen Frøslev-Padborg.

5 Det er jo en ære at få en indkaldelse fra en kvinde, der er blevet kåret til Årets Ildsjæl, nemlig Nina Schrumm. De fleste lokalsamfund har stadig deres ildsjæle, selv om foreningslivet ikke er det samme, som det var for to-tre årtier siden.

10 Også et stort tillykke herfra til Hans Christian Thordsen, som vi netop har hørt er udråbt til årets ildsjæl i Bov! Der er noget, der er rart at have, og noget, som man skal have! Ildsjæle hører til dem, vi simpelthen skal have. Og i et foreningsdanmark, som ikke er det samme, som dét, det har været engang, skal vi virkelig skønne på dem, der trækker et stort læs som frivillige. Det har de mindre bysamfund i Danmark i den grad brug for i disse år, hvor der er en hel masse andre ting, der hele tiden trækker.

15 Jeg har efterhånden boet i Sydslesvig i så mange år, at jeg ikke kan huske, hvornår jeg sidst har været med til en rigtig dansk sankthansfest nord for grænsen.

20 Hvor langt er vi fra grænsen lige her i Fritidsparken? Vel allerhøjest en kilometer i luftlinje!

Hvis det ikke havde været for 1920-grænsen, var Padborg aldrig blevet til det, byen er i dag.

25 Er den forholdsvis nye by Padborg – ja, 100 år er ikke meget! – spændende for andre end dem, der bor i den?

De fleste kører jo bare igennem den som en transitby mod andre mål. Men

Padborg og Bov har faktisk rigtig meget at byde på. Jeg var rigtig ærgerlig over, at jeg ikke kunne deltage i den spændende rundvisning gennem Padborg, som historikeren Carsten Porskrog Rasmussen fra Sønderborg Slot havde gennem byen for nogle uger siden. Forhåbentlig var nogle af jer med på den!

35

Hvad er der i Padborg?

40

Et spændende museum om den dansk-tyske grænse gennem historien, ikke blot 1920-grænsen, men også om Ejdergrænsen og Kongeågrænsen – et museum med masser af historie og røverhistorier om smuglere, gendarmere og mennesker, der blev ramt af skæbnen, som kunne være meget hård her i grænselandet.

45

Godt skjult ligger den arkitektoniske perle Toldgården. Dem, der bor på Toldgården i dag, vil sikkert helst være i fred. Men man kan sagtens liste sig derned og beundre en arkitektur, de færreste nok havde regnet med at møde i Padborg.

50

Der er det herlige stykke af Gendarmstien fra Padborg til Kruså. Måske bliver den endda forlænget mod vest.

55

Og jeg mener også, at vi kan gøre meget mere ud af fortællingerne om grænsen – de er spændende, og grænsen kan ligefrem være en turistattraktion i sig selv.

60

Mange af jer har sikkert hørt om den historiker, der hed H.V. Clausen. Han tegnede udkastet til den grænse, der blev fastlagt ved de to afstemninger i 1920. Men han stoppede jo med at tegne strengen lidt vest for det sted, hvor vi står nu – for at lade det stå åbent, hvad man skulle gøre med Flensborg.

65

Og netop på stykket fra Sofiedal ud til Flensborg Fjord slår grænsen i dag nogle pudseløjerlige knæk, og bag disse sære forløb gemmer der sig nogle spændende historier.

Det ved mange af jer, der bor klods op ad grænsen, ganske udmærket. Men der

70 findes også mange i grænseområdet, der ikke kender til dem.

Jeg har taget en tur på mountainbike og til fods fra grænsesten nr. 1 ved Skomagerhus ved Kollund Skov til grænsesten nr. 280 helt ude vestpå ved Siltoft, dér hvor grænsen – og vildsvinehegnet sørme også – fortsætter ud i Vadehavet.

Den er foregået i flere etaper, og der er også strækninger, jeg har cyklet eller gået flere gange. Den grænse, som mange af os her i grænseområdet dagligt eller måske flere gange om ugen krydser på tværs, kan man også tage langs. Og flere af stederne kan man faktisk godt betragte som interessante turistseværdigheder.

Jeg ved bare ikke, hvor interesseret Henrik G. Hansen ude på Vilmkærgård ville være i at se turister komme forbi for at se en gård, der ligger med stuehuset i Danmark og en lade og markerne på tysk område. Jeg er sikker på, at mange københavnere ville måbe, hvis de fandt ud af, at han er nødt til først at køre ud på en tysk vej for at komme ind i Danmark.

Eller hvad med området ved Simondys? Her går grænsen også som et stykke lille blindtarm ind i Tyskland, fordi en dansksindet familie satte alt ind på at komme med til Danmark i 1920 – så meget, at et flere hundrede år gammelt træ også lige skulle omkranses af grænsen, så det kunne komme med hjem til Danmark.

Syd for grænsen løber »Betonstraße« parallelt med grænsen fra Harrisee/Harreslev til Sønderløgum, og lige før man når Ellund, når man kører fra Harrisee, kører man lige forbi Danmarks sydligste grænsesten. Den drøner de fleste forbi uden at ænse, at Danmark skærer så dybt ned i Tyskland.

Da jeg havde en busfuld københavnere med på en rundvisning i Sydslesvig engang, syntes de, det var vildt fascinerende.

100 Eller hvad med den ejendommelige lille luns, som Danmark fik med lige syd for Padborg, for at de danske lokomotiver kunne rangere på dansk grund?

For slet ikke at tale om Rudbøl ude vestpå, hvor grænsen kom til at gå midt i hovedgaden, ikke på tværs af den, men i en nord-syd-linje, så huse på vestsiden kom til at høre til Danmark, og huse på østsiden kom til at høre til Tyskland. Ofte blev familier delt. Det er noget, vi kender til mange steder langs grænsen.

110 Jeg tror ikke, at resten af Danmark rigtig ved, hvilken rolle grænsen spiller her i området. Det viste sig jo fx under corona-nedlukningen, hvor rene skrivebordsløsninger gjorde, at nogle danskere bogstaveligt talt blev lukket ude af deres eget land.

115 Og det er vildt at tænke på, hvad der er sket her inden for de seneste – ja, efterhånden 10 år.

Det begyndte med flygtningestrømmene over grænsen, og der blev indført »midlertidig« grænsekontrol, der blev mere permanent end midlertidig.

120

Så kom vildsvinehegnet, der afstedkom en vældig kritik, især syd for grænsen, hvor det var ironisk, at det danske mindretal sang i kor med tyskerne og også det tyske mindretal i Danmark – mod store dele af danskerne, som ikke så det store problem i vildsvinehegnet.

125

Ja, de to mindretalspartiers ungdomsafdelinger, SSW-U fra det danske mindretal i Sydslesvig og Junge Spitzen fra det tyske mindretal i Nordslesvig, var så enige om sagerne, at de kunne enes om en volleyball-dyst over vildsvinehegnet ude ved Vilmkærgård.

130

En undtagelse er Thorsten Westphal, der bor på Haraldsdalvej og fik vildsvinehegnet lige i sin baghave. Nogle af jer så sikkert filmen »Os på grænsen«, der kom i 2021. Her ser man, hvordan pælene borer sig igennem kranierne på hans hunde – hans PTSD-hunde – der ligger begravet i baghaven.

135

Nok et lille filmisk trick – men Thorsten Westphal har været god til at anskueliggøre grænsen. Da jeg besøgte ham sidste sommer, var han ved at montere en ny ladning dildoeer på vildsvinehegnets stolper, efter at de tidligere, der havde siddet der, var forsvundet.

140

Det vildeste var dog corona-nedlukningen her på grænsen. Den viste, hvor sårbart netop vort grænseområde er. 12.000 tyskere pendler på arbejde i Danmark. Blot 500 danskere pendler den anden vej. Sygehuset i Aabenraa ville næppe besætte alle læge- eller sygeplejerskestillingerne, hvis det ikke var for den tyske arbejdskraft.

145

Det var der nok nogle danskere, der lige glemte, da man hørte dem sige: »Jamen, kan de tyskere da ikke bare blive hjemme ...«

150

For mange dansksindede sydslesvigere betød det, at de i lange perioder var totalt afsondret fra at kunne besøge eller få besøg af deres familiemedlemmer bosat i Danmark.

155 Kan I huske, at den danske statsborger Clara Christensen ude i Rudbøl ikke kunne komme ind i Danmark, fordi hendes hus var blevet spærret af – og de to forelskede pensionister, en dansker og en tysker, sad lige på grænsen og i det fri spiste brun sovs og kartofler og fik en snaps midt på landevejen mellem Tønder og Aventoft?

160

Ja, men alt dette her er jo lang tid siden og kun et helt særligt tilfælde ... et engangstilfælde ...

Eller er det?

165

Med den usikre tid, vi lever i lige nu, kan der hurtigt ske ting og sager igen.

170 Jeg vil ikke male fanden på væggen – blot erindre om, at vi skal værdsætte vores åbne grænse og dét, at de to landsdele – Nord- og Sydslesvig, der engang var én samlet enhed: Slesvig! – har fået meget mere med hinanden at gøre – politisk, økonomisk og kulturelt.

175 Det er guld værd, hvad vi har opnået, og det gør vores grænseregion til noget specielt – som vi også kan gøre interessant for københavnere og andre eventyrlystne søndagsturister.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

180

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Båltale

URI

185

<https://www.dansketaler.dk/tale/hans-christian-davidsens-baltale-2025>